

МОНГОЛ УЛСЫН ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ

75. ЦӨМИЙН МАТЕРИАЛЫГ БИЕЧЛЭН ХАМГААЛАХ ТУХАЙ КОНВЕНЦ

1979 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдөр баталж,

1987 оны 2 дугаар сарын 8-нд хүчин төгөлдөр болсон□

Энэхүү конвенцид оролцогч улсууд, цөмийн энергийг энх тайвны зорилгоор хөгжүүлэх, хэрэглэх бүх улсын эрх, цөмийн энергийг энх тайвны зорилгоор хэрэглэснээс үүдэж ашиг олох тэдгээрийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүлээн зөвшөөрч,

цөмийн энергийг энх тайвны зорилгоор ашиглах олон улсын хамтын ажиллагаанд тус дөхөм үзүүлэх шаардлагатай гэдэгт итгэж,

цөмийн материалыг хууль бусаар эзэмшиж ашигласнаас гарч болох ослоос урьдчилан сэргийлэхийг эрмэлзэж,

цөмийн материалтай холбогдолтой гэмт хэрэг бол ноцтой сэтгэл түгшээсэн зүйл бөгөөд ийм гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, илрүүлэх, шийтгэх үр дүнтэй, зохих ёсны арга хэмжээг авах зайлшгүй шаардлагатай гэдэгт итгэж,

оролцогч улс бүрийн үндэсний хууль тогтоомж, энэхүү конвенцийн дагуу цөмийн материалыг биечлэн хамгаалах үр дүнтэй арга хэмжээ боловсруулахын тулд олон улсын хэмжээнд хамтран ажиллах шаардлагатай байгааг ухамсарлаж,

энэхүү конвенц цөмийн материалыг аюулгүй зөөвөрлөхөд тус дөхөм үзүүлнэ гэдэгт итгэж, дотоодын хэрэгцээнд ашиглах, хадгалах, тээвэрлэхэд цөмийн материалыг биечлэн хамгаалахын чухлыг мөн цохон тэмдэглэж,

цэргийн зорилгоор ашиглаж буй цөмийн материалыг үр дүнтэй биечлэн хамгаалахын чухлыг хүлээн зөвшөөрч, ийм материал нь биечилсэн хатуу чанд хамгаалалтад байгаа хийгээд цаашид энэ хэвээр байх ёстойг ойлгож,

дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиров:

1 дүгээр зүйл

Энэхүү конвенцийн зорилгод:

(а) "цөмийн материал" гэж 80%-иас илүү

плутони-238 изотоп агуулсан плутоноос бусад плутони, уран-233, уран-235 буюу уран 233 изотопоор баяжуулсан уран, байгальд байдаг хэлбэрээрээ хүдэр болон хүдрийн үлдэгдлээс ялгаатай изотопын холимгийг агуулсан уран, мөн дээр заасан элементийн аль нэгийг буюу хэд хэдийг агуулсан аливаа материалыг хэлнэ;

(b) "уран-235 буюу уран-233 изотопоор баяжуулсан уран" гэж уран-235 буюу уран-233 изотопыг агуулсан, эсхүл уран-238 изотоп хоёрын харьцаа нь байгальд тохиолдох уран-235, уран-238 хоёрын харьцаанаас илүү хэмжээгээр уран-235 буюу уран-233 буюу хоёуланг агуулсан ураныг хэлнэ;

(c) "цөмийн материалын олон улсын тээвэрлэлт" гэж аль нэг улсын нутаг дэвсгэрээс гадагш гаргахаар ачуулсан цөмийн материалыг тухайн улс дахь илгээгч этгээдийн төхөөрөмж дээрээс хөдөлгөж явуулахаас эхлэн хүргэх эцсийн улсын хүлээн авагч этгээдийн зохих төхөөрөмж дээр хүрч ирэх хүртэл тээврийн ямар нэг хэрэгслээр тээвэрлэхийг хэлнэ.

2 дугаар зүйл

1. Энэхүү конвенцийг энх тайвны зорилгоор ашиглаж байгаа бөгөөд олон улсын тээвэрлэлтэд байгаа цөмийн материалын хувьд хэрэглэнэ.

2. 3, 4 дүгээр зүйл болон 5 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийг үл оролцуулан улсын дотоодод энх тайвны зорилгоор ашиглаж, хадгалж, тээвэрлэж байгаа цөмийн материалын хувьд энэхүү конвенцийг мөн хэрэглэнэ.

3. Улсын дотоодод энх тайвны зорилгоор ашиглаж, хадгалж, тээвэрлэж байгаа цөмийн материалын талаар оролцогч улсуудаас энэ зүйлийн 2 дахь хэсгээр тусгайлан хүлээсэн үүргээс бусад энэхүү конвенцийн аль ч заалтыг улсын дотоодод цөмийн материалыг ашиглах, хадгалах, тээвэрлэх тухайн улсын бүрэн эрхийг хөндөх байдлаар тайлбарлахгүй.

3 дугаар зүйл

Оролцогч улс бүр өөрийн нутаг дэвсгэр дээр

буюу эрх мэдэлд нь байгаа хөлөг онгоцны тавцанд буюу агаарын хөлгөөр цөмийн материал тээвэрлэж олон улсын тээвэрлэлт гүйцэтгэж байгаа бөгөөд хэрэв тухайн хөлөг онгоц буюу агаарын хөлөг уг улс уруу, эсхүл уг улсаас тээвэрлэж байгаа үед уг улс өөрийн үндэсний хууль тогтоомжийн хүрээнд болон олон улсын эрх зүйн дагуу цөмийн материалыг 1 дүгээр хавсралтаар тодорхойлсон түвшингийн дагуу хамгаалахад шаарддагатай арга хэмжээг боломжийн хэрээр авна.

4 дүгээр зүйл

1. Олон улсын тээвэрлэлтийн үед цөмийн материалыг 1 дүгээр хавсралтаар тодорхойлсон түвшинд хүртэл хамгаалах талаар баталгаа аваагүй тохиолдолд оролцогч улс бүр цөмийн материалыг экспортлохгүй буюу экспортлохыг зөвшөөрөхгүй.

2. Олон улсын тээвэрлэлтийн үед цөмийн материалыг 1 дүгээр хавсралтаар тодорхойлсон түвшинд хүртэл хамгаалах талаар баталгаа аваагүй тохиолдолд конвенцид оролцогч улс бүр энэхүү конвенцид оролцогч бус аливаа улсаас цөмийн материалыг импортлохгүй буюу импортлохыг зөвшөөрөхгүй.

3. Олон улсын тээвэрлэлтийн үед цөмийн материалыг 1 дүгээр хавсралтаар тодорхойлсон түвшинд хүртэл боломжийн хэрээр хамгаалах тухай баталгаа аваагүй тохиолдолд энэхүү конвенцид оролцогч бус улсуудын хооронд өөрийн нутаг дэвсгэр, хуурай зам, дотоодын усан зам буюу нисэх онгоцны буудал, далайн боомтоороо цөмийн материалыг дамжин өнгөрүүлэхийг оролцогч улс зөвшөөрөхгүй.

4. Оролцогч улс бүр цөмийн материалыг өөрийн улсын нэг хэсгээс нөгөө хэсэг рүү олон улсын усан буюу агаарын замаар тээвэрлэхдээ өөрийн үндэсний хууль тогтоомжийн хүрээнд 1 дүгээр хавсралтаар тодорхойлсон түвшингийн дагуу цөмийн материалыг биечлэн хамгаалах арга хэмжээ авна.

5. Энэ зүйлийн 1-ээс 3 дахь хэсэгт дурдсаны дагуу цөмийн материалыг 1 дүгээр хавсралтаар тодорхойлсон түвшинд хүртэл хамгаалах тухай баталгаа авах үүрэгтэй оролцогч улс нь хуурай болон дотоодын усан зам бүхий нутаг дэвсгэрээр нь цөмийн материалыг дамжин өнгөрүүлэх буюу нисэх онгоцны буудал, далайн боомтод нь цөмийн материалтай нэвтрэх улсуудыг тогтоож, эдгээр улсад энэ тухай урьдчилан мэдэгдэнэ.

6. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт дурдсан баталгаа авах үүргийг тээвэрлэлтэд импортлогч улсын үүрэг гүйцэтгэх оролцогч улсад харилцан тохирсноор шилжүүлж болно.

7. Энэ зүйлийн аль ч заалтыг аливаа улсын агаар мандал, нутгийн усыг оролцуулан тухайн улсын нутаг дэвсгэрийн бүрэн бүтэн байдал, шүүхийн харьяаллыг ямар нэгэн хэлбэрээр хөндсөн гэж тайлбарлахгүй.

5 дугаар зүйл

1. Цөмийн материалыг зөвшөөрөлгүй зөөвөрлөх, ашиглах, өөрчлөх буюу тухайн үйлдлээс учрах бодит аюулын тохиолдолд оролцогч улсууд цөмийн материалыг биечлэн хамгаалах, түүнийг буцаах талаар тохиролцсон арга хэмжээ авах, хариу үйлдэл гүйцэтгэх үүрэг бүхий өөрийн төв байгууллага болон холбоо барих цэгийг тогтоож энэ тухайгаа өөр хоорондоо шууд буюу Цөмийн эрчим хүчний олон улсын агентлагаар дамжуулан мэдэгдэнэ.

2. Цөмийн материалыг хулгайлах, дээрэмдэх буюу хууль бус өөр аливаа замаар булаан авах болон ийм үйлдэл учирч болох бодит аюулын үед цөмийн материалыг эгүүлэн авах, хамгаалуулах талаар хүсэлт гаргасан аливаа улстай оролцогч улсууд үндэсний хууль тогтоомжийнхоо дагуу бүрэн хэмжээгээр хамтран ажиллаж, түүнд туслалцаа үзүүлэх бөгөөд тухайлбал:

(а) цөмийн материалыг хулгайлах, дээрэмдэх буюу хууль бус өөр аливаа замаар булаан авах болон ийм үйлдэл учирч болох бодит аюулын тухай холбогдолтой гэж

үзсэн бусад улсад боломжийн хэрээр яаралтай мэдэгдэх бөгөөд шаардлагатай бол олон улсын байгууллагуудад мэдэгдэх талаар оролцогч улс зохих арга хэмжээ авна; (b) шаардлагатай бол оролцогч холбогдох улсууд аюулд өртсөн цөмийн материалыг хамгаалах, тээврийн чингэлгүүдийн бүрэн бүтэн байдлыг шалгах буюу хууль бусаар булаан авсан цөмийн материалыг эгүүлэн авахын тулд өөр хоорондоо буюу олон улсын байгууллагуудтай мэдээлэл солилцох бөгөөд:

(i) Өөрсдийн хүчин чармайлтыг дипломат болон харилцан тохиролцсон бусад хэлбэрээр зохицуулна;

(ii) Хүсэлт тавьсан үед туслалцаа үзүүлнэ;

(iii) Дээр дурдсан үйлдлийн улмаас хулгайлагдсан буюу алга болсон цөмийн материалыг буцааж өгөх явдлыг хангана.

Ийм хамтын ажиллагааг хэрэгжүүлэх арга замыг оролцогч холбогдох улсууд тодорхойлон тогтооно.

3. Олон улсын тээвэрлэлтийн үед цөмийн материалыг биечлэн хамгаалах системийг зохион байгуулах, хэрэгжүүлэх, сайжруулах талаар зааварчилгаа авах зорилгоор оролцогч улсууд өөр хоорондоо шууд буюу олон улсын байгууллагын тусламжтайгаар зохих үед хамтран ажиллаж, зөвлөлдөнө.

6 дугаар зүйл

1. Оролцогч улсууд энэхүү конвенцийн дагуу буюу энэхүү конвенцийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд оролцох замаар оролцогч нөгөө улсаас хүлээн авсан нууцалсан аливаа мэдээллийн нууцыг хадгалахын тулд өөрийн улсын хууль тогтоомжид нийцэх зохих арга хэмжээг авна. Хэрэв оролцогч улсууд олон улсын байгууллагуудыг нууцалсан мэдээллээр хангасан бол тухайн мэдээллийн нууцлалыг хамгаалах шаардлагатай арга хэмжээ авна.

2. Холбогдох улсын аюулгүй байдал, эсхүл цөмийн материалыг биечлэн хамгаалахад занал учруулж болох буюу үндэсний хууль тогтоомжоор нь зөвшөөрөгдөөгүй аливаа мэдээллийг гаргаж өгөхийг энэхүү

конвенцийн заалт оролцогч улсуудаас үл шаардана.

7 дугаар зүйл

1. Санаатайгаар:

(а) хүний амь насыг хороох буюу хүнд ноцтой гэмтэл учруулж болох, өмч хөрөнгөд ноцтой хохирол учруулж болох цөмийн материалыг эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүй хүлээн авах, эзэмших, ашиглах, дамжуулах, хэлбэрийг нь өөрчлөх, байрлуулах болон цацаж сарниулах үйлдэл хийсэн;

(b) цөмийн материалыг хулгайлах буюу дээрэмдэх замаар булаан авсан;

(c) залилан мэхлэх, эсхүл төөрөгдүүлэх замаар цөмийн материалыг олж авсан;

(d) хүч хэрэглэх, түүнийг хэрэглэхээр заналхийлэх буюу айлган сүрдүүлэх бусад хэлбэрээр цөмийн материал өгөхийг шаардсан үйлдэл хийсэн;

(e) дор дурдсанаар заналхийлсэн:

(i) хүний амь насыг хороох, түүнд хүнд гэмтэл учруулах буюу өмч хөрөнгөд нь ноцтой хохирол учруулах зорилгоор цөмийн материалыг ашиглахаар, эсхүл

(ii) ямарваа үйлдэл хийх буюу түүнээс түдгэлзэхийг хувь хүн болон хуулийн этгээд, олон улсын байгууллага буюу улсад тулган хүлээлгэх зорилгоор (b) дэд хэсэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэхээр;

(f) (a), (b), буюу (c) дэд хэсэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэхийг завдсан;

(g) (a) - (f) дэд хэсэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэхэд оролцсон

бол оролцогч улс бүрийн үндэсний хууль тогтоомжоор шийтгэл хүлээх гэмт хэрэг гэж тогтооно.

2. Оролцогч улс бүр энэ зүйлд дурдсан гэмт хэрэгт шийтгэл оногдуулахдаа хэргийн ноцтой шинжийг харгалзан үзнэ.

8 дугаар зүйл

1. Оролцогч улс бүр 7 дугаар зүйлд дурдсан гэмт хэргийн хувьд хэргийн харьяаллаа тогтооход шаардагдах арга хэмжээг дараахь тохиолдолд авна:

(а) гэмт хэргийг тухайн улсын нутаг дэвсгэрт буюу тэр улсад бүртгэсэн хөлөг онгоцны

тавцан буюу агаарын хөлгийн бүхээгт үйлдсэн үед;

(b) сэжигтэн этгээд тухайн улсын харьяат бол.

2. Оролцогч улс бүр өөрийн нутаг дэвсгэр дээр байгаа сэжигтэн этгээдийг 11 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт дурдсан аль нэг улсад шилжүүлэхгүй тохиолдолд дээр дурдсан хэргийн хувьд хэргийн харьяаллаа тогтооход шаардагдах арга хэмжээг мөн авна.

3. Энэхүү конвенц үндэсний хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж буй аливаа эрүүгийн хэргийн харьяаллыг үгүйсгэхгүй.

4. 1, 2 дахь хэсэгт дурдсан оролцогч улсаас гадна цөмийн материалыг экспортолж байгаа буюу импортолж байгаа оролцогч улс бүр 7 дугаар зүйлд дурдсан гэмт хэргийн хувьд олон улсын эрх зүйн дагуу өөрийн хэргийн харьяаллаа тогтоож болно.

9 дүгээр зүйл

Нөхцөл байдал тийнхүү шаардаж буй гэж үзвэл нутаг дэвсгэр дээр нь сэжигтэн этгээд байгаа оролцогч улс өөрийн үндэсний хууль тогтоомжийн дагуу тухайн сэжигтэн этгээдийг яллах, шилжүүлэн өгөх зорилгоор цагдан хорихыг оролцуулан түүнийг бэлэн байлгах явдлыг хангах арга хэмжээ авна. Энэ зүйлийн дагуу авсан арга хэмжээний тухай 8 дугаар зүйлд заасанчлан хэргийн харьяаллаа тогтоох үүрэгтэй оролцогч улсуудад болон шаардлагатай үед бусад холбогдох бүх улсад цаг алдалгүй мэдэгдэнэ.

10 дугаар зүйл

Сэжигтэн этгээд нутаг дэвсгэрт нь байгаа оролцогч улс түүнийг шилжүүлж өгөхгүй бол тухайн улсын хууль тогтоомжийн дагуу байцаан шийтгэх ажиллагаа явуулж яллах зорилгоор уг хэргийг өөрийн эрх бүхий байгууллагуудад цаг алдалгүй шилжүүлнэ.

11 дүгээр зүйл

1. Оролцогч улсуудын хооронд гэмт хэргийг шилжүүлэн өгөх тухай аливаа гэрээнд 7 дугаар зүйлд дурдсан гэмт хэргийг шилжүүлэн өгвөл зохих гэмт хэрэгт оруулан тусгана. Оролцогч улсууд цаашид өөр

хоорондоо байгуулах бүх гэрээнд ийм гэмт хэргийг шилжүүлэн өгвөл зохих гэмт хэрэгт тооцох үүрэг хүлээнэ.

2. Гэмт хэрэгтнийг гэрээний үндсэн дээр шилжүүлж өгдөг оролцогч улс гэмт хэрэгтэн шилжүүлэн өгөх тухай гэрээгүй оролцогч өөр улсаас шилжүүлэн өгөх хүсэлт хүлээн авбал энэхүү конвенцийг шилжүүлэн өгөх эрх зүйн үндэс гэж үзэж болно. Шилжүүлэн өгөх ажиллагааг хүсэлт хүлээн авсан улсын хууль тогтоомжид заасан бусад нөхцөлийн дагуу гүйцэтгэнэ.

3. Гэрээ байгаа эсэхээс үл хамааран шилжүүлэн өгдөггүй оролцогч улсууд тийм хүсэлт хүлээн авсан улсын хууль тогтоомжид заасан нөхцөлийн дагуу тухайн гэмт хэргийг шилжүүлэн өгвөл зохих гэмт хэрэг гэж өөр хоорондоо хүлээн зөвшөөрнө.

4. Оролцогч улсууд өөр хоорондоо гэмт хэрэгтнийг шилжүүлэх зорилгоор тухайн гэмт хэрэг бүрийг үйлдсэн нутаг дэвсгэрээс гадна мөн 8 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу хэргийн харьяаллаа тогтоовол зохих оролцогч улсуудын нутаг дэвсгэрт үйлдсэн гэж үзнэ.

12 дугаар зүйл

7 дугаар зүйлд дурдсан аливаа гэмт хэрэгтэй холбогдуулан байцаан шийтгэгдэж байгаа этгээдэд байцаан шийтгэх ажиллагааны бүх үе шатанд шударга хандах явдлыг хангана.

13 дугаар зүйл

1. Оролцогч улсууд байцаан шийтгэх ажиллагаанд шаардлагатай өөрт байгаа баримт өгөхийг оролцуулан 7 дугаар зүйлд дурдсан гэмт хэргийн хувьд явуулж буй эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагаатай холбогдолтой бүрэн хэмжээний туслалцаа бие биедээ үзүүлнэ. Бүх тохиолдолд хүсэлт хүлээн авсан улсын хууль тогтоомжийг хэрэглэнэ.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэг нь эрүүгийн хэргийн талаар харилцан туслалцах явдлыг бүхэлд нь буюу хэсэгчлэн зохицуулж байгаа буюу зохицуулах хоёр болон олон талт аливаа гэрээгээр хүлээсэн үүргийг хөндөхгүй.

14 дүгээр зүйл

1. Оролцогч улс бүр энэхүү конвенцид нийцүүлж гаргасан өөрийн хууль тогтоомжийн талаар эх хадгалагчид мэдэгдэнэ. Эх хадгалагч тухайн мэдээллийг оролцогч бүх улсад тогтмол хүргүүлж байна.
2. Нутаг дэвсгэрт нь сэжигтэн этгээд яллагдаж буй оролцогч улс байцаан шийтгэх ажиллагааны эцсийн үр дүнгийн талаар эхлээд шууд холбогдох улсуудад мэдэгдэнэ. Оролцогч улс тухайн эцсийн үр дүнгийн талаар эх хадгалагчид мөн мэдэгдэх бөгөөд эх хадгалагч энэ тухай оролцогч бүх улсад мэдэгдэнэ.
3. Тухайн улс дотор энх тайвны зорилгоор ашиглаж, хадгалж, тээвэрлэж байгаа цөмийн материалтай гэмт хэрэг нь холбоотой бөгөөд оролцогч улсын нутаг дэвсгэрт гэмт хэрэг үйлдсэн сэжигтэн этгээд болон цөмийн материалын аль аль нь байгаа бол энэхүү конвенцийн аль ч заалтыг тухайн гэмт хэргээс үүдэх эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагааны тухай мэдээллийг оролцогч улсаас гаргуулахыг шаардаж буй хэмээн тайлбарлахгүй.

15 дугаар зүйл

Хавсралтууд энэхүү конвенцийн салшгүй хэсэг мөн.

16 дугаар зүйл

1. Энэхүү конвенц нь хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс таван жилийн хугацаа өнгөрсний дараа энэхүү конвенцийн хэрэгжилт, удиртгал, үндсэн хэсэг болон хавсралт нь тухайн үеийн нөхцөл байдлын шаардлагад хэрхэн нийцэж байгааг хэлэлцэх зорилгоор оролцогч улсуудын бага хурлыг конвенцийн эх хадгалагч зарлан хуралдуулна.
2. Цаашид конвенцид оролцогч улсын олонхи нь дурдсан зорилгоор эх хадгалагчид зохих саналаа тавьж, дараа дараагийн бага хурлыг таван жилд нэг удаа зарлан хуралдуулж болно.

17 дугаар зүйл

1. Энэхүү конвенцийг тайлбарлах, хэрэглэх талаар хоёр буюу түүнээс дээш оролцогч улсын хооронд маргаан үүсэх тохиолдолд

оролцогч тухайн улсууд маргааныг хэлэлцээний замаар буюу маргаанд оролцогч бүх тал зөвшөөрөх бусад энхийн аргаар зохицуулахаар зөвлөлдөнө.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу зохицуулах боломжгүй маргааныг маргаанд оролцогч аль нэг талын хүсэлтээр арбитрт буюу Олон улсын шүүхэд шийдвэрлүүлэхээр шилжүүлнэ. Талууд маргааныг арбитрт шилжүүлэх хүсэлт гаргаснаас хойш зургаан сарын хугацаанд уг шүүхийн зохион байгуулах талаар тохиролцож чадахгүй бол аль нэг тал нэг буюу хэд хэдэн арбитрч томилуулах хүсэлтийг Олон улсын шүүхийн Ерөнхийлөгч, эсхүл Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад гаргаж болно. Маргаанд оролцогч талууд санал зөрүүтэй байвал Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хүсэлт тавихыг урьдал болгоно.

3. Оролцогч аливаа улс энэхүү конвенцид гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, батлах, буюу түүнд нэгдэж орохдоо 2 дахь хэсэгт дурдсан маргаан шийдвэрлэх журмын аль нэгийг буюу хоёуланг хүлээн зөвшөөрөхгүй тухай мэдэгдэж болно. Тайлбар хийсэн оролцогч улсын хувьд оролцогч бусад улс 2 дахь хэсэгт дурдсан маргаан шийдвэрлэх журмыг дагаж мөрдөхгүй.

4. 3 дахь хэсгийн дагуу тайлбар хийсэн оролцогч аливаа улс эх хадгалагчид мэдэгдэх замаар аль ч үед уг тайлбараа эгүүлэн авч болно.

18 дугаар зүйл

1. Энэхүү конвенц Вена дахь Цөмийн эрчим хүчний олон улсын агентлагийн төв байр болон Нью-Йорк дахь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Төв байранд 1980 оны 3 дугаар сарын 3-ны өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болох хүртэл бүх улсын хувьд гарын үсэг зурахад нээлттэй байна.

2. Энэхүү конвенцид гарын үсэг зурсан улс түүнийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх буюу батална.

3. Энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болсноос

хойш бүх улсын хувьд түүнд нэгдэн ороход нээлттэй байна.

4. (а) Энэхүү конвенц бүрэн эрхт улсуудаас бүрдсэн бөгөөд энэхүү конвенцид заасан асуудлаар хэлэлцээ хийх, олон улсын хэлэлцээр байгуулж хэрэгжүүлэх эрх бүхий олон улсын байгууллага, бүсийн хамтын ажиллагааны болон бусад адил шинж чанарын байгууллага гарын үсэг зурах буюу нэгдэж ороход нээлттэй байна.

(b) ийм байгууллага өөрийн нэрийн өмнөөс эрх мэдлийнхээ хүрээнд оролцогч улсуудын нэгэн адил энэхүү конвенцийн дагуу эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

(c) ийм байгууллага конвенцид оролцогч болохдоо гишүүнчлэлдээ багтаадаг улс болон энэхүү конвенцийн заалтыг хэрэглэхгүй тухайгаа заасан мэдэгдлийг эх хадгалагчид гаргаж өгнө.

(d) ийм байгууллага өөрийн гишүүн улсуудын саналын тооноос илүү саналтай байж болохгүй.

5. Соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн, батласан буюу нэгдэж орсон тухай баримт бичгийг эх хадгалагчид хадгалуулна.

19 дүгээр зүйл

1. Энэхүү конвенц түүнийг соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн буюу батласан тухай хорин нэг дэх баримт бичгийг хадгалуулахаар эх хадгалагчид өгсөн өдрөөс хойш гуч дахь өдөр хүчин төгөлдөр болно.

2. Энэхүү конвенц түүнийг соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн буюу батласан тухай хорин нэг дэх баримт бичгийг хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш түүнийг соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн, батласан улс бүрийн хувьд соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн, батласан буюу нэгдэж орсон тухай баримт бичгийг өгсөн өдрөөс хойш гуч дахь өдөр хүчин төгөлдөр болно.

20 дугаар зүйл

1. Оролцогч улс 16 дугаар зүйлийн заалтыг хөндөхгүйгээр энэхүү конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулах санал тавьж болно. Нэмэлт өөрчлөлт оруулах саналыг эх

хадгалагчид хүргүүлэх бөгөөд тэрбээр түүнийг оролцогч бүх улсад цаг алдалгүй тараана. Хэрэв конвенцид оролцогч улсуудын олонхи нэмэлт өөрчлөлт оруулах саналыг хэлэлцэх бага хурал хийлгэх хүсэлтийг эх хадгалагчид тавьсан тохиолдолд эх хадгалагч оролцогч бүх улсыг уг бага хуралд урих бөгөөд урилга илгээсэн өдрөөс доод тал нь гуч хоногийн дараа бага хурлыг эхлүүлнэ. Бага хуралд оролцогч бүх улсын гуравны хоёрын олонхийн саналаар батласан аливаа нэмэлт өөрчлөлтийг эх хадгалагч оролцогч бүх улсад цаг алдалгүй илгээнэ.

3. Нэмэлт өөрчлөлт нь түүнийг соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн буюу батласан тухай баримт бичгийг хадгалуулахаар өгсөн оролцогч улс бүрийн хувьд ийнхүү соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн буюу батласан оролцогч улсын гуравны хоёр уг баримт бичгийг хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш гуч дахь өдөр хүчин төгөлдөр болно. Үүнээс хойш ийм нэмэлт өөрчлөлт нь оролцогч бусад улсын хувьд тухайн улс бүр түүнийг соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн буюу батласан тухай баримт бичгийг хадгалуулахаар өгсөн өдөр хүчин төгөлдөр болно.

21 дүгээр зүйл

1. Оролцогч аливаа улс эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдсэнээр энэхүү конвенцийг цуцалж болно.

2. Мэдэгдлийг эх хадгалагч хүлээн авснаас хойш нэг зуун наян хоногийн дараа цуцлалт хүчин төгөлдөр болно.

22 дугаар зүйл

Эх хадгалагч дараахь зүйлийн талаар бүх улсад даруй мэдэгдэнэ:

(а) Энэхүү конвенцид гарын үсэг зурсан тухай;

(б) Соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн, батласан буюу нэгдэж орсон тухай баримт бичгийг хадгалуулахаар өгсөн тухай;

(с) 17 дугаар зүйлийн дагуу хийсэн тайлбар буюу түүнийг эгүүлэн авсан тухай;

(д) 17 дугаар зүйлийн 4 (с) дэд хэсгийн дагуу

аливаа байгууллагаас илгээсэн мэдэгдлийн тухай;

(e) Энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болсон тухай;

(f) Энэхүү конвенцид оруулсан аливаа нэмэлт өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болсон тухай;

(g) 21 дүгээр зүйлийн дагуу цуцлах мэдэгдэл хийсэн тухай.

23 дугаар зүйл

Англи, араб, испани, хятад, орос, франц хэлээрх эх бичвэрүүд нь адил хүчинтэй энэхүү конвенцийг Цөмийн эрчим хүчний олон улсын агентлагийн Ерөнхий захиралд хадгалуулах бөгөөд тэрбээр конвенцийн баталгаат хуулбарыг бүх улсад илгээнэ.

Дээр дурдсаныг нотолж зохих ёсоор бүрэн эрх олгогдсон дор гарын үсэг зурагсад 1980 он 3 дугаар сарын 3-ны өдрөөс Вена, Нью-Йорк хотноо гарын үсэг зурахад нээлттэй энэхүү конвенцид гарын үсэг зурав.

I ХАВСРАЛТ

II ХАВСРАЛТАД АНГИЛСАН ЦӨМИЙН МАТЕРИАЛЫГ ОЛОН УЛСЫН ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН ҮЕД БИЕЧЛЭН ХАМГААЛАХ ТҮВШИН

1. Олон улсын тээвэрлэлттэй холбогдуулан цөмийн материалыг хадгалах үеийн биечлэн хамгаалалтын түвшинд дараахь зүйл орно:

(a) III зэрэглэлийн материалын хувьд хяналттай нэвтрэх бүсийн дотор хадгалах;

(b) II зэрэглэлийн материалын хувьд хамгаалалт буюу зохих хяналттайгаар нэвтрэх хязгаарлагдмал тооны орох хаалгатай бөгөөд биет хаалтаар хүрээлэгдсэн манааны буюу цахим хэрэглэлийн байнгын ажиглалтад байдаг бүсийн дотор, эсхүл дээрхтэй адил хэмжээнд биечлэн хамгаалагдсан бүсийн дотор хадгалах;

(c) I зэрэглэлийн материалын хувьд дээр тодорхойлсон II зэрэглэлийн материалын хамгаалалттай бүсэд хадгалахын дээр зөвхөн итгэлтэй болох нь тогтоогдсон хүмүүс нэвтрэн орохыг зөвшөөрсөн бөгөөд хариу арга хэмжээ авах холбогдох хүчинтэй

байнгын холбоо барьдаг манаатай байна. Энэ тохиолдолд авах тодорхой арга хэмжээний зорилго нь аливаа дайран довтлох, зөвшөөрөлгүйгээр нэвтрэн орох, материалыг зөвшөөрөлгүйгээр авах үйлдлийг илрүүлэх, урьдчилан сэргийлэхэд оршино.

2. Олон улсын тээвэрлэлтийн үед цөмийн материалыг биечлэн хамгаалах түвшинд дараахь зүйл орно:

(а) II, III зэрэглэлийн материалын хувьд материалыг илгээгч, хүлээн авагч, ачигчийн хооронд хийсэн урьдчилсан тохиролцоо болон тээвэрлэлтийн үед хариуцлагыг шилжүүлэн өгөх цаг, газар, журмыг тогтоож, экспортлох болон импортлох талаар тухайн улсын хууль тогтоомжийг удирдлага болгосон буюу түүний хэргийн харьяалалд байгаа хувь хүн, хуулийн этгээдийн хооронд урьдчилан байгуулсан хэлэлцээрийн дагуу болгоомжтой тээвэрлэх талаар тусгай арга хэмжээ авах;

(b) I зэргийн материалын хувьд дээр тодорхойлсон II, III зэргийн материалыг тээвэрлэх талаар анхаарал болгоомжтой байх тусгай арга хэмжээг баримтлахаас гадна хариу арга хэмжээ авах холбогдох хүчинтэй нягт холбоо бүхий хамгаалалт манааны байнгын ажиглалт дор тээвэрлэх;

(c) Хүдэр, хүдрийн үлдэгдлээс өөр хэлбэртэй байгалийн уран 500 кг-аас дээш байвал түүний тээвэрлэлтийн хамгаалалтад тээврийн хэрэгслийн төрөл, ачаа, хүрэхээр төлөвлөсөн хугацаа, түүнийг хүлээн авсан нотолгоо бүхий тээвэрлэлтийн тухай урьдчилсан мэдэгдэл авна.

II ХАВСРАЛТ

Цөмийн материалын ангилал

Зэрэглэл

Материал Хэлбэр I II III c

1. Плутониа

Цацрагжуулаагүйb 2 кг. буюу түүнээс дээш 2 кг. бага боловч 500 гр. илүү 500 гр. буюу түүнээс бага боловч 15 гр. их

2. Уран-235 Цацрагжуулаагүйb

- 20% буюу түүнээс дээш уран –235-аар

баяжуулсан

5 кг. буюу түүнээс дээш

5 кг. бага боловч 1кг. илүү

1 кг. буюу түүнээс бага боловч 15 гр. их

- 10% хүртэл боловч 20%-иас бага уран-235-аар баяжуулсан 10 кг. буюу түүнээс илүү 10 кг. бага боловч 1 кг. их

- хэвийнээс дээш боловч 10%-иас бага уран-235-аар баяжуулсан 10 кг. буюу түүнээс их

3. Уран-233 Цацрагжуулаагүйб 2 кг. буюу түүнээс дээш 2 кг. бага боловч 500 гр. илүү 500 гр. буюу түүнээс бага боловч 15 гр. их

4. Цацрагжуулсан түлш Ашигласан, эсхүл байгалийн уран, торיום буюу бага хэмжээгээр баяжуулсан түлш /10% иас бага задардаг/d,e